

MONITORING MEDIJSKE SCENE U SRBIJI

ZA MESEC APRIL 2024. GODINE

UVOD

Monitoring medijske scene izrađuje se s ciljem kontinuiranog praćenja događaja i procesa koji utiču na stanje medijskih sloboda u Republici Srbiji. Autori monitoringa bave se: slobodom izražavanja; praćenjem implementacije postojećih propisa; usvajanjem novih propisa, ali i izmenama i dopunama aktuelnih, kako iz oblasti medija, tako i iz drugih oblasti koje na direktan ili indirektan način utiču na slobodu medija; kao i analizom SLAPP tužbi (strateških tužbi protiv učešća javnosti) usmerenih prema novinarima i medijima.

Za izradu monitoringa koriste se javno dostupni podaci, podaci dobijeni od novinara, urednika i drugih medijskih radnika, novinarskih udruženja i medijskih asocijacija, kao i od državnih i nedržavnih organa.

I SLOBODA IZRAŽAVANJA

U prvoj polovini aprila 2024. godine organizacija [Freedom House](#) objavila je izveštaj „[Nacije u tranziciji](#)” za 2023. godinu. U Izveštaju se razmatra situacija u 29 zemalja srednje Evrope i centralne Azije. Kada je reč o slobodi medija u Srbiji, konstatovana je silazna putanja, budući da se negativni trendovi iz prethodnih godina nastavljaju i u 2023. godini. U odnosu na prethodnu godinu, došlo je do značajnog povećanja broja slučajeva u kojima se vrše pritisci i napadi na novinare, a notirano je i često targetiranje novinara od strane funkcionera vladajućih stranaka i provladinih medija. Novinari medija u vlasništvu Junajted grupe bili su posebno izloženi napadima. Jedan od njih se zbog upućenih pretnji smrću morao iseliti u inostranstvo. U izveštaju je konstatovano i to da je REM jasno pokazao da se nalazi u službi Vlade i vladajuće stranke, time što je, kao regulator, u 2022. godini četiri nacionalne dozvole za emitovanje programa dodelio provladinim TV stanicama, a donošenje odluke o petoj frekvenciji odložio na neodređeno vreme. Komercijalno nadmetanje između Telekoma Srbija i Junajted grupe nastavilo se tokom 2023. godine, pri čemu je vlast jasno davala prednost Telekomu Srbija. U Izveštaju je ocenjeno da konflikt ima značajne implikacije na slobodu medija u Srbiji, budući da Junajted grupa uključuje medije često vrlo kritički orijentisane prema vlasti (pre svega kablovsku televiziju Nova i informativni kanal N1, kao i kablovskog operatora koji te medije emituje – Srbija Broadband – SBB).¹

Napadi na novinare i dalje izazivaju zabrinutost. Prateći bazu Nezavisnog udruženja novinara Srbije (NUNS), broj napada (od fizičkih napada, preko pretnji, pritisaka usmerenih prema novinarima i/ili njihovoj imovini) značajno je povećan u odnosu na prošlu godinu. Od kada je baza pokrenuta (2008), godina 2023. druga je po broju napada na novinare.²

Zabeleženo je da su posebno česti bili napadi na medije koji pripadaju Junajted grupi – TV N1, Nova i dnevne novine Danas. Članovi vladajuće stranke i tabloidi te su medije neretko optuživali da rade protiv države. Premijerka Ana Brnabić za njih je rekla da „vode hibridni rat protiv Srbije”. Poslanik vladajuće Srpske napredne stranke (SNS) Milenko Jovanov označio ih je kao „fašističke medije” koje opozicija koristi kako bi stvorila atmosferu koja bi mogla da izazove građanski rat. Policija nije reagovala povodom okupljanja demonstranata ispred prostorija TV N1 i Televizije Nova. Novinari koji rade za medije Junajted grupe i lično su bili na meti zvaničnika i tabloidnih medija. Međunarodna

---

¹ [Serbia: Nations in Transit 2024 Country Report | Freedom House](#)

² Isto.

organizacija [PEN International](#), zbog višestrukih ozbiljnih pretnji smrću koje su mu bile upućene, morala je da organizuje preseljenje pisca i TV voditelja televizije Nova Marka Vidojkovića u inostranstvo, zaključeno je u Izveštaju.³

Korišćenje SLAPP tužbi u borbi protiv medija i dalje zabrinjava. Mreža organizacija udruženih u borbi protiv SLAPP tužbi u Evropi (CASE koalicija) izvestila je da je Srbija po ukupnom broju podnetih SLAPP tužbi u 2023. godini bila na 10. mestu od 35 analiziranih evropskih zemalja, a na 8. mestu po broju slučajeva po glavi stanovnika.⁴

Evidentiran je slučaj istraživačkog sajta KRIK, koji se suočava sa 12 takvih tužbi, kao i slučaj Vuka Cvijića koga je tužio advokat Vladimir Đukanović, narodni poslanik SNS i branilac Predraga Koluvije u slučaju Jovanjica.⁵

Kada je reč o izmenama medijske legislative, navodi se da su usvojena dva ključna medijska zakona: Zakon o elektronskim medijima i Zakon o javnom informisanju i medijima. Uprkos tvrdnjama Vlade Republike Srbije da su zakoni u skladu sa Medijskom strategijom, i oceni Evropske komisije da je njihovo usvajanje dovelo do izvesnog napretka u promovisanju slobode izražavanja, u Izveštaju se ističe da su zakoni naišli na kritiku medija i organizacija civilnog društva. Razlozi za kritiku leže u tome što zakoni jačaju uticaj države na medije, i to tako što legalizuju vlasništvo nad njima od strane državnih kompanija, uključujući i Telekom Srbija, koji već ima jaku poziciju na medijskom tržištu. U Izveštaju se govori i o ponovljenom sudskom postupku vođenom povodom paljenja kuće novinara Milana Jovanovića. Bivšem visokom funkcioneru SNS-a Dragoljubu Simonoviću, kao nalogodavcu, prvostepenom presudom bila je izrečena kazna zatvora u trajanju od pet godina. U momentu sačinjavanja Izveštaja sudski predmet nalazio se u žalbenom postupku, i čekala se odluka Apelacionog suda. Pored tog slučaja, bilo je reči i o slučaju ubistva Slavka Ćuruvije. U Izveštaju je istaknuto da je Apelacioni sud u Beogradu u februaru 2024. objavio presudu donetu u aprilu prethodne godine. Presudom Apelacionog suda preinačena je odluka Višeg suda, kojom su pripadnici službe bezbednosti bili osuđeni na ukupno 100 godina zbog ubistva novinara. Novom presudom isti su oslobođeni optužbe. Nepotvrđene vesti o odluci Apelacionog suda nezvanično su se pojavile tokom septembra 2023. Suđenje u slučaju Ćuruvija predstavljalo je najvažnije suđenje u istoriji Srbije povodom napada

---

³ Isto.

⁴ [SLAPPS: A threat to democracy continues to grow – A 2023 report update](#), izveštaj objavljen u avgustu 2023. na portalu Case koalicije

⁵ [Serbia: Nations in Transit 2024 Country Report | Freedom House](#)

na novinare. Kako je u Izveštaju rečeno, ono je ranije bilo jedino uspešno procesuiranje ubistva novinara.⁶

Na [Platformi za zaštitu novinarstva i bezbednost novinara \(COE platforma\)](#) zabeležena su tri nova slučaja napada na novinare.⁷ Evidentirane su pretnje koje je redakcija [TV N1](#) primila u februaru 2024. godine, u sekciji za komentare („Znamo gde živite i koja kola vozite”, „Uskoro ćemo vas sve pobiti”). Unet je i slučaj kampanja vođenih protiv novinara [Ane Lalić i Dinka Gruhonjića](#) (o tome više informacija može se videti u [Monitoringu medijske scene u Srbiji za mart 2024](#)). Na Platformu su notirane i pretnje upućene novinarima [Vanji Đurić \(N1\) i Željku Veljkoviću \(Nova S\)](#) (o tome više u [Monitoringu medijske scene u Srbiji za februar 2024](#)).

Reči je bilo i o [istupu Predsednika Republike Srbije](#), koji je, gostujući na TV Hepar izjavio da je žrtva „hibridnog rata” koji vode međunarodni štampani mediji. Citirajući tekstove listova Gardijan, Bild i Frankfurter algemajn cajtung (FAZ), Predsednik Republike za Gardijan je rekao da je „kriminalni list”. Ono što su strane novine govorile i *radile* „navodno u vezi sa izborima i stanjem demokratije u Srbiji”, zapravo je, prema njegovim rečima, bilo usmereno na slabljenje zemlje.

U drugoj polovini aprila, u Novom Sadu, održan je sastanak Stalne radne grupe za bezbednost novinara (SRG). Sastanku su prisustvovala kontakt tačke u policiji i tužilaštvu, kao i medijske radnice i radnici koji su doživeli pretnje i nasilje na lokalnu. Razlog zbog kog je sastanak bio organizovan u Novom Sadu leži u činjenici da je u proteklom periodu u Vojvodini (Novom Sadu, Inđiji, Somboru i Staroj Pazovi) došlo do pojačanog ugrožavanja sigurnosti novinarki i novinara. Član SRG Veran Matić izvestio je prisutne da policija, uprkos datom obećanju, još uvek nije uradila procenu bezbednosti novinara i univerzitetskog profesora Dinka Gruhonjića i predsednice Nezavisnog društva novinara Vojvodine Ane Lalić Hegediš, kojima je, zbog izostale procene bezbednosti, [Evropska federacija novinara](#) finansirala privatno obezbeđenje. Ana Lalić je izmeštena na bezbednu lokaciju, na kojoj se nalazi već dva meseca.⁸

Ocenjujući propust policije kao zabrinjavajuć,⁹ Matić je rekao:

Procena bezbednosti još nije urađena, iako je rečeno da će biti urađena procena za 10-

---

⁶ Isto.

⁷ [Savet Evrope: Dva nova slučaja iz Srbije na Platformi za zaštitu novinarstva i bezbednost novinara](#), tekst objavljen 2.04.2024. na portalu NUNS

⁸ [Pet minuta sa Anom Lalić Hegediš](#), tekst objavljen 16.05.2024. na portalu Javni servis (izvor: Novi magazin)

⁹ [Matić: Zabrinjavajuće što policija još nije uradila procenu bezbednosti Lalić i Gruhonjića](#), autor: Lea Apro (FoNet), tekst objavljen 19.04.2024. na sajtu N1.

15 dana. Apsolutno je neophodno da policija pronade mehanizam i da garantuje bezbednost Ane Lalić, Dinka Gruhonjića i drugih ugroženih novinara.

Podatak o roku u kome će biti izrađena procena bezbednosti Dinka Gruhonjića i Ane Lalić Hegediš – izneo je predstavnik Ministarstva unutrašnjih poslova u SRG-u, na redovnom tromesečnom sastanku ove grupe, održanom 26. marta 2024. godine. Tom sastanku prisustvovao je i Jan Bratu, šef Misije OEBS-a u Srbiji, dok je Dinko Gruhonjić na istom učestvovao putem video linka.

Na sastanku u Novom Sadu novinarke i novinari govorili su o pretnjama i pritiscima sa kojima se gotovo svakodnevno suočavaju kako oni, tako i članovi njihovih porodica. Napada nisu pošteđene ni uspomene na njihove bližnje koji više nisu živi.¹⁰ Na sastanku je bilo ukazano i na pretnje koje se objavljuju u grupama na servisu za komunikaciju Telegram. Jedna od tih grupa broji oko 80.000 članova.¹¹ Zbog trauma kroz koje su novinari prošli i prolaze, važno je obezbediti im psihološku podršku, i ta podrška, prema rečima Verana Matića, počela je da im se pruža.

Sredinom aprila održan je i susret predstavnika novinarskih i medijskih udruženja sa Ijanom Bordžom, predsedavajućim OEBS-a i ministrom spoljnih i evropskih poslova i trgovine Malte. Ministar Bordž okupljene je podsetio na važnost prava na slobodu izražavanja, čiji je značaj fundamentalan za mir, bezbednost i pravdu u jednoj zemlji.¹²

U istom mesecu obeleženo je 25 godina od ubistva Slavka Ćuruvije. Predsednik Komisije za istraživanje ubistava novinara Veran Matić ukazao je na to da u Srbiji, iako nema krivično odgovornog, „nema nikoga” ko ne zna ko je organizovao i izvršio ubistvo novinara Slavka Ćuruvije.¹³

U drugoj polovini 2024. godine održan je skup u organizaciji Udruženja novinara Srbije (UNS), povodom istraživanja koje je to udruženje izradilo: „Šta su novinari otkrili decenijama od ubistava novinara i gde je tu pravosuđe?”¹⁴ Govorilo se o medijskim radnicima stradalim tokom devedesetih godina na ratištima u bivšoj Jugoslaviji, kao i o aktivnostima koje je Komisija za istraživanje ubistava novinara preduzela baveći se sa svoje strane slučajevima ubistva Slavka Ćuruvije, Milana Pantića i Dade Vujasinović.¹⁵

¹⁰ [Onda su krenuli na pokojnike](#), autor: Branko Čečen, tekst objavljen 30.03.2024. na portalu Bezbedni novinari.

¹¹ [Porast broja pretnji novinarkama i novinarima, najviše u Vojvodini](#), tekst objavljen 20.04.2024. na portalu Bezbedni novinari.

¹² [Predsedavajući OEBS-u Bordž završio posetu Srbiji i potvrdio nastavak partnerstva sa državom](#), saopštenje objavljeno 10.04.2024. na portal OEBSa.

¹³ [Obeležena godišnjica ubistva Slavka Ćuruvije: Ubili ste pravdu, ali je istina živa](#), autor: Dimitrije Đurić, tekst objavljen 11.04.2024. na portalu N1.

¹⁴ https://www.youtube.com/watch?v=0C5NX0XDz_0

¹⁵ [Veran Matić: Važno je da svi slučajevi ubistava novinara budu pod okom javnosti](#), tekst objavljen 17.04.2024. na portalu N1.

Slučaj Nenada Kulačina i Marka Vidojkovića, autora podkasta „Dobar, loš, zao“

Nenad Kulačin i Marko Vidojković ponovo su bili meta pretnji upućenih putem interneta. NUNS je u svojoj Bazi napada na novinare objavio podatak da je Kulačinu i Vidojkoviću u više navrata prećeno – u komentarima na Jutjub kanalu i preko društvene mreže Instagram. Komentari su bili upućeni nakon objavljivanja emisije. U aprilu, Nenad Kulačin primio je i preteće poruke putem društvene mreže Facebook. NUNS je slučajeve prijavio Posebnom tužilaštvu za visokotehnološki kriminal. Prijave su podnete zbog postojanja osnova sumnje da su prijavljena lica izvršila krivično delo Ugrožavanje sigurnosti. U slučaju komentara upućenih (samo) Nenadu Kulačinu krivičnom delu Ugrožavanje sigurnosti pridodato je i krivično delo Proganjanje, budući da je autor spornih komentara isto lice.

Slučaj Marka Dragoslavića, fotoreportera FoNeta

Protiv fotoreportera agencije FoNet Marka Dragoslavića podnet je zahtev za pokretanje prekršajnog postupka. Kako je agencija FoNet saopštila, policija ga tereti da je 17. februara, oko 18:30 časova, u parku pored benzinske pumpe „Šel“, sa grupom maskiranih mlađih lica „šutirao i polomio metalnu ogradu gradilišta“, koja je već stajala oborena, te je „takvim svojim drskim i bezobzirnim ponašanjem ugrozio mir i spokojstvo građana“. Dragoslaviću je saslušanje zakazano za 14. maj.¹⁶

Dragoslavić je tog dana, kao i prethodnih, izveštavao sa mirnih protesta građana u bloku 63 na Novom Beogradu. Negirao je sve navode iz zahteva za pokretanje prekršajnog postupka i objasnio da se rušenje ograde dogodilo dva dana ranije, o čemu svedoče snimci koje je načinio i prosledio ih agenciji FoNet koja je snimke i objavila. Dan kasnije, policajac u civilu ga je snimio dok je ponovo izveštavao sa novog mirnog protesta građana. Prema Dragoslavićevim rečima, policajac se nije legitimisao, uzeo mu je ličnu kartu, fotografisao ju je, a njegovu novinarsku legitimaciju bacio na pod. FoNet navodi da njihov reporter poseduje i video snimak legitimisanja, „kada se policajac usredsredio na njega, iako su u okolini prolazili mladići sa fantomkama i metalnim cevima“.¹⁷

¹⁶ [MUP tereti novinara](#), autor: Davor Lukač, tekst je objavljen 3.04.2024. na portalu FoNeta

¹⁷ Isto.

Slučaj medija u sastavu Junajted grupe

Novinari televizije N1 primili su više pretećih komentara ispod priloga o boravku predsednika Republike Srbije Njujorku povodom sednice Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija o Kosovu. Igor Božić, programski direktor TV N1, izdvojio je neke od pretnji koje su primili, i naglasio da su moderatori uočili još pretećih komentara, ali ih nisu objavili. Novinarima se pretilo i time da će „uskoro biti likvidirani, neutralisani i da od njih neće ostati ništa”; redakcija je nazvana „najgorom bandom”, grupom „plaćenih izdajnika od stranih sila moći”; a jedan od komentara sadržao je i izjavu da „zlikovaca ima više”, tim povodom pominju se i mediji Nova S i Danas. Pretnje su odmah prosleđene Posebnom tužilaštvu za visokotehnološki kriminal.

Povodom načina na koji je tužilaštvo reagovalo, Božić je za UNS izjavio: „Pozvali su nas danas iz Tužilaštva i obavestili da sprovedu procedure u vezi sa prijavom. Ovo nije prvi put da redakcija N1 dobija ovakve pretnje, sličan slučaj desio se pre nekoliko nedelja kada smo objavili vest o otkrivanju plantaže marihuane na severu Kosova. I tada smo obavestili Tužilaštvo, ali evo do danas nismo dobili povratnu informaciju”.¹⁸

Pretnje upućene redakciji N1 osudila su profesionalna udruženja. Mreža SafeJournalists, NUNS i UNS pozvali su nadležne institucije da što pre identifikuju i procesuiraju osobu koja je pretila novinarima.¹⁹

Slučaj Dinka Gruhonjića, novinara i profesora na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu

Nezavisno društvo novinara Srbije (NDNV) obavestilo je javnost o događaju u kom je nepoznati muškarac, starosti oko 40 godina, na ulici šovinistički vređao Gruhonjića preteći mu fizičkim nasiljem. Kada se Gruhonjić okrenuo ka njemu, to lice je pobešlo. Udruženje je o tom događaju izvestilo policiju.²⁰

Slučaj Nikole Stevanovića, novinara Bujanovačkih

Nagip Arifi, predsednik opštine Bujanovac, odluku da za javnost zatvori sednicu Štaba za vanredne situacije, sazvanu zbog požara na gradskoj deponiji koji je trajao tri dana, saopštio je nekoliko trenutaka pošto se na sednici pojavio Nikola Stevanović, novinar Bujanovačkih. Stevanović

¹⁸ [UNS: Pronaći i kazniti odgovorne za pretnje novinarima N1](#), saopštenje je objavljeno 26.04.2024. na portalu UNS.

¹⁹ [Novinarska udruženja osudila pretnje smrću novinarima N1](#), tekst objavljen 26.04.2024. na portalu N1.

²⁰ [Dinko Gruhonjić verbalno napadnut na ulici na Limanu](#), tekst je objavljen 16.04.2024. na portal 021.

je primetio da je na sednici, uprkos odluci, ostao jedan novinar –zaposlen u organima Opštine.

Zbog takvog postupanja reagovao je NUNS, koji je saopštenjem pozvao predsednika opštine Bujanovac i ostale članove Štaba za vanredne situacije da omoguće novinarima da prate zasedanja, kako bi mogli da na vreme obaveste javnost o pitanjima koja se tiču kvaliteta njihovog života, što je plan za sanaciju požara na gradskoj deponiji svakako bio. Požar na deponiji bitno utiče na javno zdravlje, samim tim u interesu je javnosti da o njemu bude informisana.²¹

Pravnosnažno okončan sudski postupak zbog paljenja kuće Milana Jovanovića, novinara sajta Žig Info

Krajem aprila pravnosnažno je okončan ponovljeni krivični postupak vođen zbog paljenja kuće Milana Jovanovića. Presudom Apelacionog suda u Beogradu, Dragoljubu Simonoviću, nekadašnjem predsedniku Opštine Grocka, predsedniku Opštinskog odbora Srpske napredne stranke i članu Glavnog odbora te stranke – kazna zatvora u trajanju od pet godina, izrečena prvostepenom presudom, snižena je na četiri godine. Uz kaznu zatvora, izrečena mu je i novčana kazna u iznosu od 100.000 dinara. Vladimiru Mihailoviću, policijskom službeniku kog je Simonović podstakao da pronađe lice koje će Jovanovića „opomenuti” – prvobitno izrečena kazna zatvora u trajanju od četiri godine, snižena je na tri godine. Njemu je, takođe, uz kaznu zatvora izrečena i novčana kazna u iznosu od 100.000 dinara. Igoru Novakoviću, licu preko kog je Vladimir Mihailović došao do Aleksandra Marinkovića, koji je ubacio molotovljev koktel u garažu Milana Jovanovića – prvobitna kazna zatvora u trajanju od tri i po godine, snižena je na dve i po godine. Aleksandru Marinkoviću kazna zatvora u trajanju od četiri i po godine, izrečena prvostepenom presudom, snižena je na četiri godine. I on je obavezan da plati novčanu kaznu u iznosu od 100.000 dinara.²²

U obrazloženju presude Apelacionog navodi se:

Međutim, po oceni Apelacionog suda u Beogradu, osnovano se žalbama branilaca navedenih okrivljenih osporava pravilnost odluke o visini kazne, na koju su okrivljeni

²¹ [NUNS: Opština Bujanovac da omogući novinarima da nesmetano izveštavaju o pitanjima od javnog interesa](#), saopštenje objavljeno 11.04.2024. na portalu NUNS.

²² Apelacioni sud stoji na stanovištu da u toku prvostepenog postupka nije utvrđeno da je usled izvršenog dela nastupila šteta velikih razmera. Prvostepeni sud pozvao se na zakon iz 2002. godine, smatrajući da se radi o šteti velikih razmera, budući da je ista procenjena na iznos viši od četiri miliona dinara, dok se Apelacioni sud pozvao na odluku Vrhovnog suda Srbije iz 2006. godine, zaključujući da se štetom velikih razmera smatra šteta koja prelazi iznos od šest miliona dinara. Navedeno prema: [Apelacioni sud osudio bivšeg predsednika Opštine Grocka Dragoljuba Simonovića zbog paljenja kuće novinara na četiri godine zatvora](#), autor: Perica Gunjić, tekst objavljen 26.04.2024. na portalu Cenzolovka.

osuđeni prvostepenom presudom, imajući pre svega u vidu da je ovaj sud izvršio prekvalifikaciju sa težeg na blaže krivično delo u odnosu na okrivljene Dragoljuba Simonovića, Vladimira Mihailovića i Aleksandra Marinkovića, a što svakako opravdava odmeravanje blaže kazne. Osim toga, prvostepeni sud u odnosu na okrivljene Vladimira Mihailovića, Igora Novakovića i Aleksandra Marinkovića nije u dovoljnoj meri cenio činjenicu da su u prethodnom postupku priznali izvršenje krivičnog dela, čime su značajno doprineli utvrđivanju činjeničnog stanja u ovom krivičnom postupku, dok je u odnosu na okrivljenog Dragoljuba Simonovića propustio da ceni njegovu starosnu dob (okrivljeni je rođen 1959. godine), a u odnosu na okrivljenog Aleksandra Marinkovića nije cenio činjenicu da je isti otac maloletnog deteta, koje okolnosti su, u smislu odredbe člana 54 K3, od značaja kod odmeravana kazne, kako se osnovano ukazuje u žalbama njegovih branilaca.

II MONITORING PROCESA USVAJANJA NOVIH ZAKONA

U drugoj polovini aprila Regulatorno telo za elektronske medije (REM) održalo je [Javnu raspravu o 15 nacрта pravilnika](#) u nadležnosti tog organa.²³ Predmet javne rasprave bili su sledeći pravilnici:

1. [Pravilnik o zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijskih usluga;](#)
2. [Pravilnik o zaštiti prava maloletnika u oblasti pružanja medijskih usluga;](#)
3. [Pravilnik o načinu izvršavanja obaveza pružalaca medijskih usluga tokom izborne kampanje;](#)
4. [Pravilnik o dostupnosti programskih sadržaja osobama oštećenog sluha odnosno vida;](#)
5. [Pravilnik o obavezanim merama pružalaca usluga platformi za razmenu video sadržaja;](#)
6. [Pravilnik o načinu formiranja liste najvažnijih događaja od posebnog značaja za sve građane i ostvarivanja prava na pristup događajima od velikog interesa za javnost;](#)
7. [Pravilnik o sprovođenju nagradnih takmičenja u oblasti pružanja medijskih usluga;](#)
8. [Uputstvo o načinu primene odredaba Zakona o elektronskim medijima kojima se uređuje sopstvena produkcija;](#)

²³ [Održana javna rasprava o nacrtima pravilnika](#), vest objavljena 18.04.2024. na portalu REM.

9. [Pravilnik o postupku izdavanja saglasnosti na akt o prenosu dozvole za pružanje medijskih usluga i postupanju po prijavi promene vlasničke strukture;](#)
10. [Pravilnik o obavezama i kriterijumima učešća evropskih audio-vizuelnih dela i udela srpskih muzičkih dela u programima pružalaca medijskih usluga;](#)
11. [Pravilnik o visini, izmeni visine i načinu obračuna naknade za pružanje medijske usluge;](#)
12. [Pravilnik o hitnom obaveštavanju javnosti o nestanku maloletnog lica;](#)
13. [Pravilnik o uslovima i kriterijumima za izdavanje dozvole za pružanje medijske usluge;](#)
14. [Pravilnik o uslovima i kriterijumu za izdavanje odobrenja za pružanje medijske usluge na zahtev;](#)
15. [Pravilnik o visini, izmeni visine i načinu obračunavanja naknade za pružanje usluga iz nadležnosti Regulatornog tela za elektronske medije.](#)

Javna rasprava u trajanju od 20 dana sprovedena je u periodu od 5. do 25. aprila 2024. godine. Zbog kratkog roka za dostavljanje sugestija na petnaest pravilnika, kao i zbog činjenice da je organizovana samo jedna rasprava u prostorijama REM-a, organizacije koje čine Koaliciju za slobodu medija, Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM) i organizacije koje se bave ljudskim pravima, podsticanjem razvoja demokratije i građanskog društva – zatražile su produžetak roka za dostavljanje primedaba, predloga i sugestija na nacрте pravilnika. Takođe, od REM-a je zahtevano da se održi još najmanje jedna usmena rasprava.²⁴ Potpisnice zahteva²⁵ predočile su da je Zakonom o elektronskim medijima propisano da javna rasprava traje najmanje 20 dana i da postoji zakonski osnov da ista bude produžena do 25. 5. 2024. godine. Taj zahtev nije usvojen.

Medijske organizacije, kao i organizacije koje u fokusu imaju ljudska prava, podsticanje razvoja demokratije i građanskog društva – naročito su se bavile nacртima sledećih pravilnika: nacртом Pravilnika o zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijskih usluga; nacртом Pravilnika o načinu izvršavanja obaveza pružalaca medijskih usluga tokom izborne kampanje i nacртом Pravilnika o uslovima i kriterijumima za izdavanje dozvole za pružanje medijske usluge. Kada je reč o [nacrtu](#)

²⁴ [Organizacije civilnog društva: REM mora da produži rok za javnu raspravu o novim pravilnicima](#), tekst objavljen 25.04.2024. na portal Cenzolovka.

²⁵ Asocijacija medija, Asocijacija onlajn medija (AOM), Nezavisno društvo novinara Vojvodine (NDNV), Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS), Poslovno udruženje Asocijacija lokalnih i nezavisnih medija „Lokal Pres“, Slavko Ćuruvija Fondacija, GS KUM Nezavisnost, Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM), Građanske inicijative, CRTA, Novi Optimizam, BIRODI, Trag fondacija, Dijalog.net i Partneri Srbija

[Pravilnika o zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijskih usluga](#) – predlagalo se usklađivanje korišćene terminologije sa Zakonom o zabrani diskriminacije, kako bi se izbegla zloupotreba nedovoljno preciznih formulacija. U vezi sa [nacrtom Pravilnika o načinu izvršavanja obaveza pružalaca medijskih usluga tokom izborne kampanje](#) – insistiralo se na usaglašavanju terminologije sa terminologijom korišćenom u Zakonu o elektronskim medijima, kao i na jasnije definisanje funkcionerske kampanje, ne bi li se time eliminisala mogućnost njenog sprovođenja. Kada je reč o [Nacrtu Pravilnika o uslovima i kriterijumima za dodelu dozvole za pružanje medijske usluge](#) insistiralo se na tome da se vrati obavezno minimalno obavezno učešće kvalitetnog programa, što je bilo predviđeno u do sada važećem pravilniku.²⁶

Dosadašnji [Pravilnik o minimalnim uslovima za pružanje medijske usluge i kriterijumima za odlučivanje u postupku izdavanja dozvole za pružanje medijske usluge na osnovu sprovedenog javnog konkursa](#) članom 11 stav 1 predviđa da pružalac opšte medijske usluge mora imati u svom programu sledeće vrste programa:

- 1) informativni program;
- 2) naučno-obrazovni program;
- 3) kulturno-umetnički program;
- 4) dokumentarni program;
- 5) dečji program i program za maloletnike.

Članom 29 stav 2 predviđa se da je kvalitetan program naučno-obrazovni, kulturno-umetnički, dokumentarni ili dečiji program odnosno program za maloletnike koji, zajedno ili pojedinačno, nosi 20 ukupno objavljenog programa na godišnjem nivou.

Član 9 nacrta unosi određenu izmenu, i to tako što briše zakonsku pretpostavku kvalitetnog programa. Predviđa se da je obaveza pružaoca opšte medijske usluge da u svom programu obuhvati više različitih medijskih sadržaja (više vrsta programa, npr. informativni, obrazovni, kulturni, naučni, sportski, zabavni i druge programske sadržaje). Stavom 2 istog člana propisana je dužnost pružaoca specijalizovane medijske usluge, a ona se ogleda u obavezi da u svom programu obuhvati istovrsne programske sadržaje (informativne, obrazovne, kulturne, naučne, sportske, zabavne i druge programske sadržaje).

---

²⁶ [Judita Popović: Kvalitetan program i do sada za REM bio poslednja rupa na svirali](#), autorka: Danica Đokić, tekst objavljen 26.04.2024. na portalu Cenzolovka.

III IMPLEMENTACIJA POSTOJEĆIH PROPISA

Stručna javnost nastavila je da ukazuje na činjenicu da su lokalne samouprave drastično umanjile budžete za sufinansiranje projekata u oblasti javnog informisanja u odnosu na prošlu godinu (prema podacima dostupnim u medijima, u nekim gradovima i opštinama budžet za medijske konkurse umanjen je i do deset puta), kao i da se nastavlja sa praksom dodele novčanih sredstava „propagandnim glasilima aktuelne vlasti”.²⁷ Nadležni organi još uvek nisu dali odgovor na pitanje koji je razlog umanjenja budžeta, dok stručnjaci iz oblasti medija kao jedan od razlog za tu odluku vide u motivu da se zaobiđe obaveza poštovanja Etičkog kodeksa novinara Srbije, kao jednog od kriterijuma koji se uzima u obzir prilikom dodele sredstava.²⁸

IV SLAPP TUŽBE USMERENE PREMA NOVINARIMA I MEDIJIMA

Komitet ministara Saveta Evrope usvojio je 5. aprila 2024. [Preporuku o suzbijanju upotrebe strateških tužbi protiv učešća javnosti \(SLAPP\)](#). Novousvojena Preporuka definiše SLAPP kao pravne aktivnosti kojima se pretilo, koje se pokreću ili vode s ciljem da se „meta” uznemirava ili zastrašuje, a sve kako bi se sprečila, onemogućila, ograničila ili kaznila kako sloboda izražavanja u pogledu pitanja od javnog interesa, tako i ostvarivanje prava u vezi s učešćem javnosti u tim pitanjima. Date smernice odnose se na građanske parnice, ali i na postupke iz oblasti upravnog i krivičnog prava, kao i na postupke vođene s namerom vršenja pravnog zastrašivanja. Da bi se olakšala identifikacija SLAPP postupaka, u Preporuci je data lista od 10 indikatora koji će pomoći kako u identifikovanju SLAPP postupaka, tako i prilikom razrađivanja mehanizama za rano odbacivanja zahteva za njihovo pokretanje.²⁹

Ova publikacija objavljena je uz finansijsku pomoć Evropske unije. Za sadržinu ove publikacije isključivo je odgovorna Asocijacija nezavisnih elektronskih medija i ta sadržina nipošto ne izražava zvanične stavove Evropske unije.

²⁷ [Vranjanci daju 27,7 miliona dinara prorežimskim medijima](#), tekst objavljen 9.04.2024. na portalu Slobodna reč

²⁸ [Novi medijski zakoni u praksi: Lokalne vlasti nastavljaju da dodeljuju novac podobnim medijima?](#), tekst objavljen 23.04.2024. na portalu European Western Balkans.

²⁹ [Council of Europe adopts Recommendation on countering the use of SLAPPs – Freedom of Expression](#)